

== GÉPÉSZETI SZEMLE. ==

GÉPKÉZELŐK LAPJA

ELŐPIZETÉSI ÁR:

Egész évre 8 korona. Fél évre 4 korona.

Megjelenik havonként kétszer

Felelős szerkesztő:

GHYLÁNYI GRÜNWARD JÓZSEF gépész mérnök.

Főmunkatárs:

VÉCSEI EDE kir. iparfelügyelő.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST,

VIII., Conti-utca 38. sz.

„VULKÁN”

gépgyár-részvénytársaság

Budapest, V. váci-ut 66. szám.

Bécs, Ottakring, Wattgasse 30—32.

☉ Készít: ☉

Gőzgépeket, kipróbált rendszer szerint.

Teljes malomberendezéseket

magas és sima őrlés számára és minden egyéb rendszerben és nagyságban, minden a malom működésére szükséges gépet és készüléket, továbbá elvállalja fennálló malmoknak czélszerű átalakítását.

Mindennemü präciz szerszámgépeket fém és kő megmunkálásra a legjobb kivitelben

Vizikerekeket

Közlőműveket (transzmissziókat) modern és könnyű szerkezetben.

Nyersöntvényeket saját és idegen minták után, fogaskerekeket géppel formázva.

A tetemesen nagyobbított és az ujkor követelményeinek megfelelően berendezett művek képesek mindenkor a megrendeléseket a gyártmányok kitünő minőségéhez képest jutányosan és leggyorsabban eszközölni.

==== Kivánatra tervek és költségvetések készíttetnek. ====

„Magyar kéz magyar munkája”

TAURIL

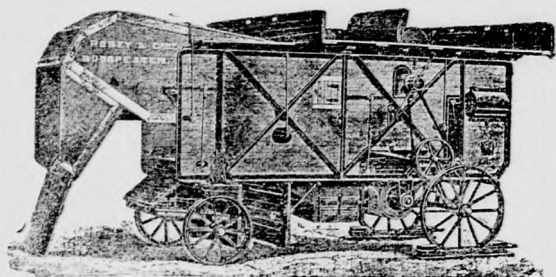
Semezek. ☼ Zsinórok. ☼ Kivágások.

„Tauril” központi elárusító iroda

Budapest, VI., Gyár-utca 48. szám.

A jelenkor
legszivósabb
tömitő-
anyaga!

≡ Eredeti „**KINCSEM**” vetőgépek ≡
 alsó és szabadalm. felső kiömlési készülékkel.

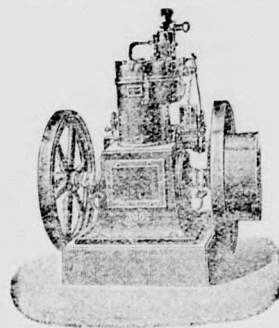

kiválóan szilárd alkotásu

szőlőzuzók

és

szőlősajtolók

SZÜCS ODÖN-nél Budapest VI., Nagymező-utca 66.

Sürgőnyezim: Szivattyár Budapest.

≡ ALAPITTATOTT 1858. évben ≡

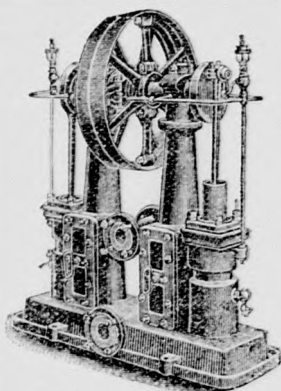
Gyártott fecskendők száma 16000.

Budapesti

Szivattyu és Gépgyár

Részvénytársaság

BUDAPEST, VI. Váci-ut 69.

Gyártási ágazatok:

Gőzgépek légsűrítők, vacu-
 umszivattyúk, keretfűré-
 szek, tartánvok, Gőzkazá-
 nok, előmelegítők Vashidak
 fedélszerkezetek, szeg-
 cseloszlopok, Vas- és fém-
 öntvények, Vasuti fordító-
 korongok Mindennemű
 forgó- és futódaruk, kézi
 és villamos hajtásra

Rostélyvasak, acélozott
 felülettel. Közlömüvek.

Szivattyúk, Tűzfecs-
 kendők Tűzoltósági
 segédeszközök és sze-
 rek. Köztisztasági eszközök. Közegészségügyi

* * * * * szerek * * * * *
 Árjegyzéket, valamint „Gyártási ágazatok”-ról prospektus kívánatra

Láng & L.

GÉPGYÁRA

.... BUDAPESTEN

===== Készít: =====

Gőzgépeket =====

===== Szivattyukat

Fuvógépeket =====

===== Compressorokat

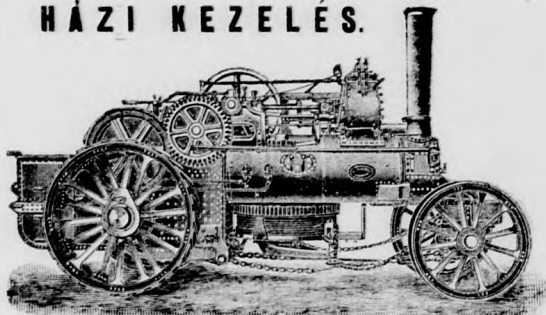
Közlömüveket =

===== Túlhevítőket

Előmelegítőket

BUDAPEST — BOROSZLÓ

HÁZI KEZELÉS.

↳ Jutanyos árak. ↳

KEMNA J.

GŐZEKE- és gépgyáros ajánlja felülmulhatlan
 gőzekéit, gőzcseplőgéppel párosított
 szecskavágóit és gőzutihengereit.

Mindennemű felvilágosítással készséggel
 szolgál a magyarországi cégvezetőség.

BUDAPEST, Kossuth Lajos-utca 8.

ELŐNYÖS BESZERZÉSI MÓD.

GÉPÉSZETI SZEMLE.

GÉPKEZELŐK LAPJA

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre 8 korona. Fél évre 4 korona
 Megjelenik havonként kétszer

Felelős szerkesztő
GHYLÁNYI JÓZSEF gépész mérnök.
 Főmunkatárs:
VÉCSEI EDE kir. iparfelügyelő.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST,
 VIII., Conti-utca 38. sz.

A Gépkezelők zsebnaptára az 1907. évre díszes kötésben megjelent s mindazoknak kik már előfizettek lapunkra megküldöttük. Kérjük tehát azokat, kik az előfizetést még nem küldték meg azt mielőbb eszközölni, hogy a naptár és a lap szétküldésében fenakadás ne történjék.

Kiváló tisztelettel
A Gépkezelők Lapja
 szerkesztősége és kiadóhivatala

Az acetylen-ipar mai helyzete.

írta: **László Ernő**, vegyész-mérnök.

Néhány évi pihenés után az acetylen-ipar ismét egy nagyobb lendületet vesz. Az a sok előkísérlet amelyet főleg avatatlan kezek végeztek és amely kísérletek különben is teljesen empirikus alapon mozogtak, az acetylen-ipar fejlődésére csak hátránnyal voltak. Jóllehet a nagy alapon megindult kísérletezés, készülékgyártás, szabadalmaztatások és világítási telepek létesítése az acetylen-iparnak nagy népszerűséget szerzett, egyszersmind a tulajdonképeni acetylen iparnak csak nagy hátrányára volt, mert egy nagy csomó végzetes explosió dőreje elnémitotta az acetylen iránti lelkesedés mozgalmait. Nem tagadhatjuk, hogy ezen balesetek megmagyarázhatatlan tényeikkel elidegenítették a nagy közönséget és valóban a természetnek szabályozó hatását láthatjuk ezekben megnyilatkozni; mintha az acetylen maga azt törekedett volna elérni, hogy vele avatatlan kezek ne bánjanak, egyszersmind pedig, mintha megmagyarázhatatlan jelenségeivel az arra hivatottakat beható kísérletezésre és tanulmányozásra akarta volna készíteni. A tudományosan képezettek tisztában voltak azzal, hogy a pontos tanulmányozás elengedhetetlen kelléke az acetylen-ipar megerősödésének, sőt mi több, az a sok baleset, abszolút buvárkodást is követelt, mert hisz nemcsak az acetylennek látszólagos önkényes és törvényszerűség nél-

küli robbanás jelenségeit kellett kitanulmányozni, hanem egyszersmind ezen tanulmányokat szelesebb alapra is fektetni, úgy hogy most azon hibákat, amelyeket a tudatlanság előidézet és amelyek már valóságos hiedelmeket véstek be a nagy közönségbe, teljesen meglehessen szüntetni.

Iti is háboru kellett a béke megalapításához és elmondhatjuk hogy ime rövid idő előtt befejeződtek mindama kutatások, amelyek az acetylen látszólagos törvényszerűtlenségeit feltárni voltak hivatva. Midőn most abban a helyzetben vagyunk, hogy ismerjük az acetylen-gáznak összes tulajdonságait, egyszersmind a legjobb lelkiismerettel az acetylen-gáznak intenzivebb használatba vételét a legbiztosabb kezekkel és a legbiztosabb készülékekkel ismét felvehetjük. Midőn pedig megtesszük az ide vonatkozó terjesztési mozgósítást, rögtön ugyan-e pillanatban intézkedünk aziránt is, hogy avatatlanok, főleg pedig olyanok, akik a tanulmányok alapján felismert acetylen tulajdonságait nem ismerik ne kontárkodhassanak, mert most már kötelességünk az acetylen iparnak előnyeit a nagy közönség számára kihasználni, egyszersmind azonban az acetylen-iparnak újabban megszerzendő: reputációját csorbítatlanul meg is óvni. Az összes idevágó mozgalmak egy hármask munkálkodást tételnek fel: 1.) általánosan ismertetendők lesznek az acetylen-gáznak tulajdonságai, pontosan rámutatva arra a körülményre, hogy az acetylen-gáz mint olyan sohasem robban és hogy a tulajdonságai megismerése révén a legbiztosabb kezekkel bocsáthatjuk immár az acetylen-gázt ugyszólván kulturális munkát végző útjára; 2.) korlátozandók az acetylen-ipar munkálatai oly módon, hogy avval csakis avatott szakemberek és iparosok foglalkozhassanak, még pedig a felismert és veszélytelennek nyilvánított tulajdonságainak felhasználásával; 3.) megeremtendők azon kereskedelmi alapok, amelyek segítségével a fenti reformációs tanok az általános elterjedéshez fognak vezetni.

Midőn tehát kiemeljük, hogy elérkeztünk azon időponthoz, midőn az acetylen-ipar újból megerősödve most már feltarthatatlan erővel egy szélesen elágazott medret akar magának vágni a kulturális teritóriumon, egyszersmind elismérjük, hogy a legnyugodtabb lelkiismer-

rettel nézhetjük e hőmpölygő tömeg erős munkáját, mert az egyelőre meghatározott szabályozott mederben fogjamunkáját végezni. Nagyon jól tudjuk, hogy az egy acetylen-ipartól mostan kétszeres kötelességet kell követelnünk, mert nemcsak egy új iparág kezdet nehézségeivel kell megküzdenie, hanem egy elterjedt hiedelemnek makacs torlaszait kell teljes erővel leküzdenie. Azok az egyszerű tanok, azok a biztos megfigyelések és azok a minden részükben magyarázatot talált rendszertelenségek, amelyeket az acetylen-gáz robbanási kérdésében a kongresszus most felmutatott, nagy biztosítéka, annak, hogy a reformációs munkálatok már rövid időn belül megoldhatók lesznek. Most még külön-külön a hármask munkálkodás egyes részleteit akarjuk felemlíteni:

1.) Az acetylen-gáznak tulajdonságai:

Ismét felemlítjük, hogy számos kísérlet alapján feltétlenül biztos tény az, hogy az acetylen-gáz, mint olyan ön magától sohasem robban. Ep oly megnyugtató a kísérletekből levont azon következtetés, hogy az acetylen-gáz robbanásra alkalmassá tehető.

Egy további kísérlet sorozat szerint pedig pontosan ismerjük azokat a módokat, amelyek segítségével a robbanásra alkalmassá tett acetylen-gáz fellobbantása lehetséges. Tehát amint látjuk, ahhoz, hogy az acetylen-gáz felrobbanjon, szükséges következő két lépést megtennünk. A.) Az acetylen-gázt a nem robbanó állapotából a robbanó állapotába kel átvinnünk, B.) az ily robbanó állapotú acetylen-gázt még külön készíteni is kell, a fellobbantásra vagyis az elbomlásra.

Sajnos ezen tanulmányhoz egy nagy számú végzetes adathalmaz állott rendelkezésünkre, emellett még szintetikus kísérletek is végeztek. Röviden rámutatunk e nagy kísérlet-halmaz végeredményeire, amelyek szerint világos, hogy az acetylen egyes-egyedül kétféle módon vihető át a nem robbanó állapotából a fellobbantható állapotába, még pedig a.) ha az acetylen-gáz molekulái úgy szólván közelebb hozattak egymáshoz, ami akkor áll elő, ha az acetylen-gáz kisebb-nagyobb nyomásnak vetettük alá, b.) ha az acetylen-gáz molekuláit bizonyos alkalmas gázokkal áthidalva, ezután mintegy közelebb hoztuk egymáshoz. Természetesen, nem minden gáz képes robbanási állapotot előidézni, hanem csakis azok a gázok, amelyek az acetylen-gázzal egy vegyi actualitásba lépnek, mint pl. az oxigén vagy a levegő. Érdekes pl. az a megismerés, hogy az acetylen-gáz más különben a levegővel és oxigénnel robbanó leegyeket adó gázokkal keverve, más nemcsak hogy nem robban, hanem sokkalta kisebb robbanási állandóságot illetve szabályszerűséget mutat fel. Ilyen gáz pl. az olajgáz, amelylyel keverve, általánosságban használtatik, vasuti kocsik világítására. Tehát nem kell egyebet tennünk, mint az acetylen-gázt oly módon előállítani és használni, hogy ekkor a gáz se nem álljon nagyobb nyomás

alatt, sem pedig levegővel ne keveredjék. Hogy azonban a robbanási veszély öntudatos eljárásnál mily csekély, kitűnik a fentiekből, ahol megemlítettük, hogy az ily magas nyomású avagy levegővel kevert acetylen-gáz most még csak egy határozottan bekapcsolandó robbanási mód segítségével hozható explozióhoz vagyis más szóval, a magas nyomású acetylen sőt a levegővel kevert acetylen egymagában még mindig nem robban fel. A további kísérletek az irányban haladtak, hogy megismerhető legyen, hogy micsoda körülmények szerepelnek gyutacs-ként és a kísérletek arra az eredményre vezettek, hogy az exploziót előidéző körülmények szintén nagyon könnyen mellőzhetőek, annál is inkább, mert hiszen a fentiek szerint az acetylen nem hozott nyomással vagy levegővel keverve a robbanásmentes állapotából a robbanásos állapotába, az explozió nem fog bekövetkezni, még akkor sem, ha az ily ugyyszólván gyutacs-ként működő körülmények fel is lépnek, illetve jelen vannak.

(Folyt. köv.)

Az iparosnevelésről és kezelésről.

Irta: *Thék Endre* :

Országszerte állandó a munkáshiány a kisipar terén és ez a kisipar természete folytán nagyobb, mint bárhol, mert a nagyobb ipar-telep rendszeres üzeme folytán magához vonzza nemcsak a jobb, de a tömegesebb erőket is, ami természetes, mert a nagyobb üzemeknél nem egy, hanem számtalan neme létezik az ipar azon eszközeinek, a melyek megkönnyítik magát az erőadta munkát is s így az utóbbi megfeszítés nélkül ad könnyebb megélhetést. Azonban ennek ellensúlyozására hatalmas tényezővel rendelkezik a kisiparos, különösen a kézműipar terén, a melyet versenytársa a nagy iparüző, soha tulszárnyalni nem tud. Ez az ipari szakszerű tudás, azon folytonos kiapadhatatlan alkotó képességével, melyet a közvetlen teremtő erő ad mindazoknak, a kik mesterségüket nemcsak tanulták, de szeretettel, odaadó ragazkodással fejlesztik tovább és tovább. A gyárak legnagyobbika termelhet sokat, termelhet jobbat, adhatja az egyes tárgyait, melyek tömeggyártásra alkalmasak, olcsóbban is, de szebbet azon a téren, hol az egyéni érzék, a művészi ihlet megvan a legutolsó egyszerű iparban is, nem termelhet soha, mert a gépek egyszerű érzéketlensége nem adhatja meg az egyéni alkotóképesség azon zománcát, melyet a megfizetett összeg értékben nem fedez. Az oly iparostársaim, a kiket egyszerűen és öntudatos küzdelem vezet a megélhetés terén, értékes tőkéjét képezik azon nemzeti kincseknek, melyből felváltva szerezhetik meg a nemzeti munkásságnak önállóságát, és függetlenségét. Azonban ehhez sok kívántatik. A munkaerők hiánya országszerte nagy, de hiánya van az ország-

ban azon munkaerőknek, kiket ügyszeretet és a jövőbe vetett bizalom hite vezet és pedig azoon ideális hit, melyet akkor ültetszi vébe az ifju, mikor életpályáját választja az iparok tömkelegéből, hogy abból akarjon megélni, és jövőt, a jövőt, a jövők legszebbikét kiépíteni, melynek alapját a tudás, a szorgalom és takarékoság képezik csupán. E szép és felemelő ideálok magaslatáról, fájdalom, a legreményteljesebb ifjunak is le kell mondani, mert az iparban rejlő erők forrásai iparostársaim kezében nem egy esetben elposványosodtak. Maga az ugynevezett mester. (pedig ez a szó »Mester« oly isteni cím) nem bír az élet követelte azon kellékével, mellyel önmagát, családját fenntartani törekednék. Már ifju korában a meglevő erőforrásait nem a szakmabeli munkának fokozására fordítja, hanem elfecsérel mindenfelé a politizálás és más termékellen talajok gazhajtásai között és családjét, műhelyét, a mely szentélye az önfenntartásnak és függetlenségének, ott hagyja, nem egy esetben az ugynevezett mester névvel visszaél, több vagy kevesebb tanoncát nem oktatja ügyszer etettel, hanem csak kényszerrel és a megvetésre méltó azon eljárással, a mely az ifju szívében először az ugynevezett mester iránti gyűlölet kiirthatatlan magját hinti el, másodszer pedig azon iparban vetett hitet semmisíti meg, melyet egyszerű előszeretettel választott.

Munkáshiányunk körülte jár a kisiparoság nyomorával; nem jól és nem eléggé oktatják tanoncaikat, pedig azokból képezhetné a mester és családjuk tisztelőjét és nem egy esetben a legjobb kenyérkeresőt. Azonban kisiparostársaim, a hibának legegységibb tényezőjét önmagukban hordják, nem tanulnak, de a mi a fő, a mit tudnak, azt sem folytatják határt nem ismerő odaadással, s ha tanoncuk van, azt sém használják a mesteriségben, oktatásuk segedelmével, hanem az ifjuasszony szolgálatába adják dajkának, a helyett, hogy a gyalupad, az álló, a varróasztal az eszterga, a festés és faragászat mellett vele együtt teremtették volna meg azt az alapot, a melyen először önön boldogságukat másodsorban, az ifjuét, a melyet valamely család vagy az élet nyomora hozzájuk juttatott, mesterségüknek megtanulása mellett vagy megtanították volna arra közvetve, vagy közvetlenül, hogy a kisiparos boldogságát mihént lehet szebbé, lélekemelőbbé tenni a tisztességes megélhetés terén mint bármely téren a világon, azon boldóság munkaszabadság folytán, melyet nem korlátozhat senki. Azonban fájdalom is, mint mindenütt, a kiirthatatlan epidemikus, baj onnan ered, hogy a közjogi politikának megváltoztatásától remélt a legkisebb iparos is boldogulást. Megvallom, én is sokat vártam, attól, különösen az önálló közgazdaságtól.

Azonban várakozásom nem töltém tétlenül: fokozott erővel dolgoztam és dolgozom ma is, hogy ha a nem remélt csatlakozás

bekövetkezik, erőtlenül ne találjon. Ezt kellett volna tenni kis iparosainknak fokozottabban nálamnál. S ma mtdön sokkal távolabb állónak látom magam is a nemzetett attól, hogy az egyedüli helyes és minden rétegében egész létkérdésének megfelelő közgazdasági tényezőknek megvalósulását remélhetném, kötelességszerűleg lép előtérbe, hogy minden iparostársam most már mondjon le a politikáról és használja fel azon tényezők minden eszközt, melyekkel nemzeti jobblétkünket kiépíteni lehet, ez pedig nem más, mint a soha nem lankadó munka és újabbnál-újabb alkotás, a mely nemcsak a hazát boldogítja, de helyzetünket is javítja, ha azt a hazafiui szeretet melegevel fejlesztjük.

Nemzeti erőforrásunk az ipar terén a kisipar kezébe van letéve mindenekefelett. A ki ezt tagadja, nem ismeri népünk, melynek istápolása a legégetőbb ott, a hol szorgalom tudás takarékoság van együtt, a fejlődés azon tényezőivel, a melyeket az egyesülés és tömörülés, a szaktudás fokozásával lehet elérni csupán, Eppen ezért kell szövetkezni iparostársaimnak. A kormány pedig legyen okos és a milliók felhasználását első sorban a talaj művelésében és a mag nemesítésében keresse mindenekefelett és csak azután, a nemesített mag bírása után fogjon a magyabani termeléshez mert rossz maggal még a jó talajban sem lehet azon célt elérni, melyet kormányunk remél. Eppen ezért mindenekefelett a kisipart kell egészségessé, termelési képességben hazafiassá tenni és ha ezt megtette a jelenlegi kormány, csak akkor lesz némi értelme a közgazdasági kérdések ez időszertinti, kiapcsolásának, ellenkező esetben pedig a birt nemzeti erő teljességének elérőltetésével fog találkozni, a melyet ugyan öntudatosan nem hiszem, hogy elkövet a kormány, melyben meg van a hazafias jóakarat oly mérvben a melyhez hasonló még nem volt s így csak a kibontakozást várjuk hogy teljes odaadással lehessen a kis tűzött célt szolgálni.

A Röck gyár.

Egy évszázados multa visszatekintő közismert gépgyárat kívánunk olvasóinkkal megismertetni néhány rövid vonásban. Röck István gépgyárat 1803-ban alapították; tehát immár 100 éven felüli működést fejt ki az országban. A gyárat kezdettől kezdve »Röck«-ék vezették illetve a Röck család leszármazottjai; mindannyian körültekintő agilitással szakértelemmel és munkakedvvel hozzájárulván a hazai gépipar emeléséhez és hírnevéhez. A Röck gyár egyike hazánk legrégebb s leghírnevesebb gépgyárainak s mint ilyen, a nemzet újabbkori iparfejlődésében is igen jelentékeny szerepet játszott. Legkivált a gépgyártás terén nemcsak az ország határán belül, hanem az utóbbi időben különösen a külföldön is nagy tért tudott hódítani.

Kiviteli piacainak gócpontja a Balkán félsziget. Élénk összeköttetésben van itt Szerbiával, Romániával és Bulgáriával. De sikerrel terjesztette ki tevékenységi körét Ausztriára, Oroszországra és Svájcra, sőt legutóbb Angliába és Hollandiába is szállította gyártmányait. Hogy mit jelent ez a térfoglalás egy magyar gépgyáros részéről és a hazai gépipar szempontjából, az itt nem szorul bővebb magyarázatra. Elégséges rámutatni arra a tényre, hogy itthon a legádázabb külföldi versenyt kellett kiszorítani, a külföldön pedig ugyanazzal megmérkőznie.

A Röck-féle gépgyár kelenföldi új ipartelege egyike hazánk legmodernebb és legcélsezerűbben berendezett gépgyárainak, a mely a legfokozottabb igényeket is képes kielégíteni.

Az új gyár a főváros közelében elterülő kelenföldi síkon 24 000 négyzetöl nagyságú területen olyformán épült, hogy ennek az óriási területnek egyelőre fele lett beépítve, a másik fele esetleges fejlődésre van szánva.

Az új gyár egyes pavillonjai a következők: igazgatósági épület, raktár és asztalos-műhelyek, főműhely a szereléssel, öntőde, kazánkovács-műhely, kovácsműhely és istálló.

A gyár egy 300 lóerejű gőzgéptől nyeri hajtóerejét, a melyet 3 darab, összesen 280 m² fűtőfelületű kazán táplál.

Az összes gépek villamos erőátvitel útján tartatnak üzemben és a világítás is az egész telepen kizárólagosan villamos.

Legújabb gyártmányai között különös figyelmet érdemelnek barnaszéngázmotorjai s szabfűstmentes kazántüzelő szerkezete.

Nagy gázmotorokat készít első sorban is ezeket a deutzi Otto rendszerben építi. Két ilyen, egyenkint 600 lóerős gázmotort szállított a csepeli lőszergyár villamos központja részére, ahol ezek barnaszénből fejlesztett gázzal hajtattak.

Ez a berendezés egyedüli a maga nemében, mivel itt sikerült először hazai barnaszénből motorgázt előállítani. A telep igen gazdaságosan működik s nehéz üzemviszonyok mellett is sokkal gazdaságosabb a gőzüzemnél.

Igen szép eredményeket ért el a gyár fűstmentes tüzelésével. E készülék egyszerű szerkezete és könnyed kezelése mellett a kazántüzelés teljes fűstmentességét biztosítja. A gyárvidékekre valóságos jótétemény ez találmány, mert azok léghőre mentve van ezáltal a nehéz fojtó fűsttől. Több helyen nyert már alkalmazást s mindenütt fényesen bevált.

Hazai iparunk mindkét újdonsággal igen sokat nyert s velök úgy a magyar ipar mint a cég jó hírve csak öregbedett.

A gyárat jelenleg is még a már körülbelül egy negyedszázad óta működő vasszorgalmu Röck István és Röck Gyula vezetik s ebben segédkezik Röck István két fia ifj. Röck István és Röck Béla.

Hisszük, hogy olvasóinknak szolgálatot teljesítettünk, a midő a Röck gyárat, mely

egyike azoknak, melyek a legelső helyet foglalják el a hazai gépipar terén — ha csak rövid vonásaiban is — megismertettük.

A kutviznek vasmentesítése.

Vannak kutvizek, melyek nagy vastartalmuknál fogva, amit vasoxid alakjában tartalmaznak, úgy hogy ivóviznek és fürdőző célokra, valamint sör-, szesz-, keményítő- és papírgyártáshoz, fehéritésre, festésre, mosásra és ásványvizgyártásra szóval különféle műszaki célokra alkalmatlanok. A legcélszerűbb eljárást a vasmentesítésre eddig a levegővel való érintkezésben találták. A vastartalmu vizet többé-kevésbé magas állványzatokra felszivattyúzták és azután eső alakjában visszacsurgatták. A levegőben foglalt szén-savval való érintkezés után a kutvizben foglalt oldott vas, mint oldhatlan vegyület kivált és leülepedett. Vegyi lekötés és szűrés által is könnyen el lehet választani a vizet vastartalmától.

Ez a két eljárás a mentesítendő vizet tartalmától kuton kívül, a föld felett alkalmaztatik.

Említésre méltó azonban egy másik eljárás, mely a vizet még a földben szabadítja meg vastartalmától oly hatásosan, hogy még nagyon vastartalmu viz is teljesen vasmentesen szivattyúzható fel a kutból. Ezt a találmányt egy berlini városi népfürdőben alkalmazott gépkezelőnek köszönhetjük. Olyan viz állott rendelkezésére, mely egy csöves kuton keresztül 12 méter mélységből szivattyúztatott fel, de nagy vastartalmánál fogva még fürdésre is alkalmatlan volt. Rájött, hogy jó volna ezt a vizet, valahogyan a föld alatt érintkezésbe hozni a levegővel: ezen célból este, közönséges városi vezetékvizet, a mely vasmentes, de igen légdus, lassan a csöves kutba folytatott. 300 köbméterhez, mely az uszoda megtöltéséhez szükséges volt, tíz köbméter vizet használt fel.

Legnagyobb öröme másnap reggel gőzszivattyu segítségével 300 köbméter teljesen vasmentes vizet szivattyúzott fel a csöves kutból a mely smaragdölden töltötte meg az uszodát. Ezen meglepő eredménynek a magyarázata igen egyszerű. A szénsavdus vezetékviznek, mely a kut csövébe befolyt, némi tulnyomással volt a kutvizzel szemben ennél fogva az, a vizet vezető földrétegek közé nyomult és itt a természetes, vastartalmu forrásvizel keveredett. A vezetékviz levegőtartalmánál fogva a forrásvizhez szén-savat is vezetett és így a földalatti vasmentesítés hasonlóképen történt, mint mikor a vastartalmu vizet a földfeletti léghő levegővel hozzuk összeköttetésbe. Ez az új eljárás több esetben rendkívüli módon bevált. Charlottenburg városa is ezen módszerrel vasmentesíti a fürdővizét: ott 20 köbm. vasmentes viz (szintén vezetékviz) használtatik fel 600 köbm. vastartalmu viz tisztítá-

sához. Ezen vasmentesítő hatása a vezeték-viznek természetesen csak bizonyos körre szorítkozik. Határtalan mennyiségű vasmentes vizet ilyen eljárással a kutból nem kaphatunk, de 3—4 nap után, ha megint 20 kbm. vezetékvizet bocsátunk a kutba, ismét ugyanolyan mennyiségű vasmentes vizet kaphatunk.

A mélység, a meddig ez az eljárás hat, a szivattyuk hordképességére szorítkozik (33 M.): tapasztalat szerint 30 méter mélységig még alkalmazható volt. A gazdasági előnyei ezen eljárásnak kézenfekvők. Bárhol alkalmazható, feltéve, hogy csak kis mennyiségű légdús víz, (folyó vagy vezeték víz) áll rendelkezésünkre; nem szükséges nagy, drága vasmentesítő és vízszűrő telepeket építeni, megtakarítjuk az aknákat és a mechanikai erőt stb.

Hogy a vizet áteresztő rétegek az ilyen vaslerakódásokat meddig bírják ki anélkül, hogy eldugulnának, arról mérvadó tapasztalatok még nincsenek; de vannak kutak, melyek már 1 és fél év óta így módon szolgáltatnak vizet a nélkül, hogy elromlottak volna. A vegyi folyamat, a mely a vízben oldható vasvegyületet oldhatatlanná alakítja, minden valószínűség szerint a forrást a romlástól is megóvjaa.

Drótnélküli telefon.

1906. évi december hó 14-én, 40 kilométer távolságból a legkifogástalanabb sikerrel drótnélküli telefon beszélgetést folytattak egymással a német drótnélküli távirótársaság (Gesellschaft für drahtlose Telegraphie) tagjai.

A németek kik közül Slaby tanár az olasz Marconi részéről sok támadásnak volt kitéve, ime egy téren megelőzték azt, aki őket a dróttalan távirásra inspirálta: Marconit.

A dróttalan távirás terén a tudós fölfedezés elsőbbsége a Marconi nevéhez fűződik. A német Slaby csak azután készített egy dróttalan táviró készüléket, a melyik a Marconiéval teljesen azonos eredményeket ad, de mégis annyiban különbözik, hogy a Marconi szabadalmi jogainak körén kívül esik.

A legujabb felfedezést a drótnélküli telefonálás terén Arco gróf mérnök tette. A telefonálás az erre a célra készült kísérleti állomások között történt olyanformán, hogy az állomásokból a ház fölé egy-egy drót vezetett, amely egy 6—7 méternyi árbochan végződött.

A villamos áram szabadon a levegőn át jutott a 40 kilométernyire fekvő másik állomás árbocháoz és a telefonálás legalább is oly tiszta volt, mint a legjobb drótvezetékes telefon hálózatban.

Minden szótagot, minden hangot tisztán megértettek és ellenőrzésképen közönséges telefon útján is hiven visszaadtak.

Slaby tanár, aki a bemutatáson jelen volt

az elragadtatás hangján nyilatkozott az új találmányról.

Ezen új találmány különben két szempontból fontos. Az egyik az, hogy e találmány további kifejlődésében lehetővé fogja tenni, hogy az ember a mozgásban levő járóműről tetszése szerint telefonice érintkezzék azokkal, akikkel beszélni valója van.

A másik szempontnak nagy a katonai jelentősége háboru esetén, ha a dróttalan telefon állomással felszerelt jármű menet közben tehet telefonos jelentéseket és kaphat további parancsokat.

Intézkedések elektromos berendezéseket ért tűz esetén.

Elektromos berendezéseket ért tűz esetén az égő, vagy a tüztől veszélyeztetett helyiségekben az alább megadott módon kell intézkedni.

Ezek az utasítások azonban nem vonatkoznak szabad vezetésekre. Az elektromos művek szabadvezetékein tűz esetén leendő intézkedéseket egyetértőleg kell az elektromos mű sajtóságos viszonyainak megfelelően a tűzoltósággal megállapítani.

a) Üzemhelyiségek. 1. Az égő, vagy a tüztől veszélyeztetett elektromos üzemű helyiségekben az üzem csak a legvégső esetben és lehetőleg csak az üzemi személyzet által kell beszüntetni. Oly személyek kik az illető üzemben tájékozatlanok, lehetőleg ne avatkozzanak be. 2. A gépeket és készülékeket vízzel locsolni, a mennyre lehetséges, nem kell. Gépekhez és készülékekhez ajánlatos oltószerek száraz homok, szénsav s hasonló nem vezető és nem éghető anyagok.

b) Berendezések (installációk). 1. A lámpákat a tüzet fogott, vagy pedig tüztől veszélyeztetett helyiségekben — még nappal is be kell kapcsolni. Az elektromos lámpák, eltérőleg másféle világítási módszerektől, még füsttel telt helyiségekben is tovább világítanak, s így a mentési munkálatok megkönnyítésére nélkülözhetetlenek. A vezetéseket tehát nem szabad lekapcsolni. 2. A tüztől veszélyeztetett elektromótoros üzemeket, ha szükséges, a kezeléssel megbízott személyzet kapcsolja ki. Az üzemmel nem ismeretes egyének lehetőleg ne avatkozzanak be. 3. A tűzoltóság oltási és mentési munkálatait különben végezze tekintet nélkül az elektromos installációkra. Csak az elektromos készülékek, kapcsoló táblák, biztosítók vízzel való locsolása lehetőség szerint mellőzendő, s a vezető-drótot sem kell, ha kényszerítő ok nincs — átvágni.

4. Mindazon összes berendezéseket, melyek egy elektromos műnek kapcsolásához szükségesek, mint elosztó szekrényeket, elektromosságszámlálókat (áramórákat), transzformátorokat, a tűzoltóság lehetőség szerint érintetlenül hagyja s azokat vízzel ne locsolja.

Oltószereket a) 2. alatt ajánlottunk. 5. Az elektromos műnek alkalmazottjait, ha magokat igazolják, a tűz színhelyére beengedhetjük, azért, hogyha szükséges a transzformátorokat, és tartozékaikat, valamint az elektromos műhöz tartozó többi részeket árammentesíték. A tűz helyén a tűzoltóparancsnok rendelkezésére engedelmeskedni kell.

Ha a tűz helyén a transzformátorok, vagy azok vezetői megsérülésének veszélye mutatkozik, a tűzoltóság erről a legrövidebb úton értesítse az elektromos művek üzemvezetőjét.

Az oltási munkálatok befejezése után mindenképpen előtte a berendezés tüzet fogott részeit teljesen lekapcsoljuk. Előbb azonban nem szabad újra végleges használatba venni, a míg a berendezések biztonsági szabályzatának ismét meg nem felel.

A gázfűtés és az egészség.

A mint ismeretes a gázfűtés ellen a higiénikusok állandóan hangoztatják azt a kifogást, hogy az az egészségre ártalmasabb minden más fűtésnél. Londonban nemrégiben „Füstcsökkentő társaság“ név alatt egyesület alakult, amely céljával lúzte ki mindazoknak az intézményeknek és berendezéseknek ismeretét és propagálását, amelyek a világvárosokban már már tűrhetetlenné váló füst- és koromképződéseket csökkenteni vagy megszüntetni alkalmasak volnának. Természetesen mint kiváló füstnélküli fűtés, a gázfűtés is magára vonta a társaság figyelmét és kísérleteket tett arra nézve, hogy mennyiben áll fenn, illetőleg mennyiben való a higiénikusok örökös panasza a gázfűtés ellen. Az eredmény meglepő volt a gáztűzelés javára. Kiderült ugyanis, hogy az olyan gáztűzelési amely jól megépített és kellő, de természetesen a széntűzeléshez képest sokkal kisebb keresztmetszetű kéménybe torkollik, higiénikus szempontból csöppet sem áll bárminő más fűtés mögött; nem áll az sem, hogy a gázfűtés a szoba levegőjét tulságos mértékben szárítaná, de legalább is nem jobban, mint bármely más fűtés. Mindezek a tapasztalatok azonban csak akkor érvényesek, ha állandó tisztántartásról kellőképpen gondoskodunk, mert ha gázkályhára nagy mennyiségű por rakódik le, ott — a cserépkályhánál melegebb ércfelületen — természetesen hamarabb megpörkölődik és ennek következtében köhögési ingert okoz. Ilyenkor szokták azt mondani, hogy a gázfűtés kiszáritotta a szoba levegőjét. A mi a gázfűtés szellőztető hatását illeti, azt is kétségbe vonták eddig, de arra nézve is gyűjtött adatokat az egyesület. Megállapította, hogy normális, két ablakos szobának a méreteit véve alapul, vagyis 6 m. hosszúság, 6 m. szélesség és 3^s m. magasság esetén a gázfűtés oly légszívó képességet mutat, hogy óránként mintegy 65–130 köbméter levegőt szív a szobaleve-

gőből a kéménybe és így egy ilyen kétablakos helyiséget 1–2 óra alatt teljesen friss levegővel tölt meg. Mindezek a kísérletek a legkiválóbb szakértők vezetésével történtek, különböző méretű helyiségek, kémények és gáztűzelések használatával, az évnél más és szakában az eredmények kedvezősége azonban mindig ugyanaz maradt. Ezek után, ha fenn is tartjuk azt az álláspontot, hogy a kandallófűtés külsőségében fölötte áll a gázfűtésnek, a sokat hangoztatott egészségügyi kifogásokat a gázfűtéssel szemben mindenestre jogosulatlanoknak kell tartanunk.

M. E. K.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A szén öngyuladása. Gyulékony anyagnak nagyobb mennyiségben való felhalmozása imminens veszélyt rejt magában. Szerves anyagok az oxydálásnak vannak kitéve és ezzel kapcsolatosan az eredeti hőfok emelkedése könnyen megteremtheti az öngyulladás feltételeit. A hőfok kezdetleges emelkedése felhalmazott anyagokban háromféleképp történik: 1. fizikai úton, nagy gázmennyiségek abszorbeálása által, melyek a pórusokban megsűrűsödnek, 2. légtemperatura emelkedése következtében és 3. közvetlen vegyi reakció útján. Faszénpor az elsőül jelzett módon szokott meggyuladni. Alkatrészei a széneny, szénhydrogén-anyagok és anorganikus vegyületek. Utóbbiak közé tartozik főleg a pyrit. Ennek nagy szerepe van az öngyulladásnál, ámbár azt elsősorban az oxygen abszorbeálása és a sűrített gázoknak a szénhydrogén-anyagokra való behatása hozza létre. A felmelegedés bevezetéséhez azonban szükséges a kívülről jövő hőemelkedés (trópusi vidék, a kazán közelsége stb.). Ennek megakadályozására legajánlatosabb a kiadó szeleltetés, de ez hajókon nem eszközölhető, vagy épp az ellenkező eredménnyel jár. Az önmagától meggyulladt szénpor oltására víz és gőz egyaránt alkalmatlan. A kénsav eloltja ugyan a tüzet, de nem mérsékli eléggé az égő anyag hőfokát. Ugyanez áll a szénsavra vonatkozólag. Másképp áll a dolog, ha utóbbi cseppfolyós állapotban lesz igénybe vége. Ezért ajánlatos a szén beraktározásakor folyékony szénsavval telített kisebb fémhengereket az anyag közé elhelyezni, melyek zárókészüléke egy ólom-, horgany és kadmium-vegyületekből áll. Ez a hőfok emelkedése folytán megolvad és a szénsav kiömlése önműködő oltást eredményez.

Horganyöntvények kijavítása. Cinköntvényekben úgy a lukak és repedések, mint a hibásan sikerült részek kijavítására vegyünk 30 fokos vízűveget, keverjük össze iszapolt krétával és cinkoxiddal; töltsük meg ezzel a hibás öntvényrészeket és megkeményedés után dolgozzuk ki a szükség szerint. Csiszoló-

kövel való dörzsölés után a javítások tükrös fémfényt nyernek.

El nem égő hővédő burkolat gőzvezető csövek részére. Jól kimosott öreg zsákszövetből tenyéryi széles szalagokat vágunk s azokat egy vagy több rétegben csavarmenelszerűen szorosán és egyenletesen a gőzcsőre felcsavarjuk. Az így elkészített száraz zsákszövetrétegre egy második, natronviz üveg oldatába mártott réteget rakunk fel. Célszerű az egyes rétegeket felváltva ellentétes irányban felrakni. A belső szárazréteg és az annak likacsáiban elzárt levegő igen jó hővédő, míg a vízűvegekbe mártott külső réteg felmelegedés után megszáradva egy áthatlan külső máz képez. Még tartósabb lesz ez a külső máz, ha azt vízűveggel többször bevonjuk. Az így készült burkolat teljesen tűzbiztos, sőt közvetlen lánggal való érintkezésben sem gyullad meg.

A világ legnagyobb gőzgépét a Mac Intosh és Seymout cég építette. Ez egy helyhez kötött négy hengerű kompaundgép, melynek két két hengere össze van kötve és $\frac{6}{10}$ töltésnél 5000 lóerőt fejt ki. A dugattyúk 0.61 m. és 1.200 m. átmérőjűek; a lökethossz 1670 m. A tengely 700 mm. átmérőjű és percnként 75 fordulatot tesz. A gőzgép 2000 kilowattos dinamógéppel van kapcsolva. Ha felteszszük, hogy egy gőzgéplőerő megközelítőleg három élő lónak a munkájával egyenlő és egy ló annyi munkát végez, mint 7 ember, akkor ez a gőzgép ugyanannyit teljesít, mint 105,000 ember.

Gőzmozdonyok emelése villamosságal hajtott csavaremelők segítségével. Egy hordozható elektromotor, mely három kerekű vázra van szerelve, egy izolált vezetőn kapja a 110 Volt feszültségű áramot. A vezeték egy dobra van csavarva és szükség szerint hosszabítható. Az elektromos gép fordulatszám ellenáramok bekapcsolása segítségével 300 és 720 között variálható. Az elektromotor tengelyéhez flexibilis kötések segítségével kétoldalt toldótengelyek csatlakoznak. Ezen acélcsövekből alkotott toldó-tengelyek hossza 2.6 és 4.2 méter között variál. Az elektromotor oldalán álló két emelőt a motorfogas-kerek áttételek segítségével hajtja; a tulajdonon lévő két emelő hajtását két Gall-féle lánc közvetítésével végzi a motor. Ez elrendezés segítségével egy négy tengelyű locomotiv emelésére 12 percnyi idő szükséges. Az elhasznált elektromos energia 300—350 Watt Kezelésére két ember elegendő.

Eladó olcsón egy gőzcséplőgép Fehérmegyében Székesfehérvártól kocsin félóránnyira fekvő Pötöle pusztán. Levélbeli értesítést ad a gép tulajdonosa Dr. Endre Zsigmond főszolgabíró Kiskun-Félegyházán, vagy szóbeli értesítést: nevezett pusztán lakó intéző ur.

Gépésznek vagy mint kovács-gépésznek is. Ajánlkozik 1907. január 1-ére. Teterik Mihály Ung-Mogyorós u. p. Pálóc (Ung-megye)

Polgári iskolai magánvizsgára biztos sikerrel előkészít székesfővárosi tanár. Leveleket „Siker“ alatt a kiadóba.

Gépészeknek kedvezményes díj.

Vétel, csere és eladás.

Ezen rovatban előfizetőink ingyen hirdethetnek. Levélbeli tudakozódásra közelebbi értesítéssel a „Gépkezelők Lapja“ kiadóhivatala készségesen szolgál, ha a válaszra szükséges levélbélyeget mellékelik.

Eladó egy 10 HP Schuttleworth cséplőkészlet egy, 348 HP álló gőzmotor, egy 6 HP Schuttleworth cséplőkészlet, egy 15—20 HP álló gőzmotor, egy 10 HP Nicholohn cséplőkészlet, egy 15 HP stabil-gép, egy 8 HP Nicholson cséplőkészlet, egy 25—30 HP stabil-gép, egy 8 HP Garrett & S. cséplőkészlet, egy 8-as kombinált hengerek, egy 6 HP Garrett & S. cséplőkészlet, egy 36" malomjárt, két 6 Első magyar cséplőkészlet, egy O számú Eureka, egy 3 HP Hoffer cséplőkészlet, 3 drb $4\frac{1}{2}$ mtr liszthenger, egy 7 HP Mayer benzines cséplőkészlet, 3 drb $5\frac{1}{2}$ mtr liszthenger. Mind ezen képek saját műhelyemben alaposan kijavítva, jutányos árban kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók. Varga László gőzmalma, gép és kazán-műhelye, Enesén Győrmege.

Eladó gőzcséplő gépek 4-6-8 gőzcséplő garnitúrák 10 éven alul Hoffherr és Schrantz 8 a Máv-grt. 7 éves 6-os Raston 7 éves 48 cséplővel Shuttlevorth Elevátor. 5 drb 8-as cséplő szekrény Viznyomású olaj sajtó. Reményi Ferencz Berettyó-Ujfalu-Bihar megye.

Keresek megvételre. Egy Cornvalu kazánt 40 vagy 50 II fűtő felülettel 8 vagy 10 légkörre hibanélkül. 2 drb magányos 8 lóerős Locomobilt, nagy tűzszekrényvel, 4 drb 8-as Schuttleworth cséplő vaskereket, ajánlatot az utolsó ár megjelöléssel készpénz fizetés mellett. Cim: Tóth Lajos Csanád-Apáca.

Eladó olcsón 2 nyole lóerős cséplő garnitúra 2 (magányos) 8 lóerős cséplő szekrény, 2 hatos (magányos) cséplő szekrény 1.19-es karikás Ganz-féle hengerek 2 drb kurekka, 5 drb liszt szita, kedvező fizetési feltételek mellett. Cim: Tóth Lajos Csanád Apáca.

Eladó egy hatlőerejű magyar állami cséplő-garnitúra, teljesen hibátlan, hat éves. Megtekinthető ifj. Szilágyi István gépésznél, Békésen.

Egy használt benzin motor, mely egy 42" kövel hajtott 800 koronáért eladó értekezhetni lehet: Bálint István uradalmi intéző urnál, Mező Pagocsán.

Eladó egy 4 lóerős huzatható Umrath gyártmány garnitúra 8 éves semmi költségesjavítást nem igényel és egy kis hatos magánjáró garnitúra magyar gazdasági gyártmány 8 éves semmi javítást nem igényel mind a két mozgony 6 légkör nyomásra engedélyezett Szücs B. Sándor gépész.

Szentetornyán up. Orosháza.

Használt vagy gyárilag kijavított

≡ cséplőgarniturák ≡

legjobb beszerzési forrása FEHÉR MIKLÓS gépgyár részvénytársaság, Budapest, Külső-Váci-ut 80. szám. Nagy raktári készlet, kedvező törlesztési feltételek. Árlap kívánatra ingyen és bérmentve.

Azon gépészek és műhelytulajdonosoknak, kik a használt gépeket saját maguk óhajtják kijavítani, — ajánljuk a megrendelést már most feladni, mivel tudvalevőleg a gépek tél és kora tavasz folyamán nagyobb gonddal és körültekintéssel javíthatók.

Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T.

Ujpest.

Távbeszélő szám: 10—01, 16—12 Sürgőnycim: „Ampère” Ujpest.

Telefon készülékek. Telefonközpontok. Házi-csengő berendezési cikkek.

Izzólámpák. Nernstlámpák. Wolframlámpák.

Világítási és erőátviteli berendezési cikkek.

Telefon 397.

Telefon 397.

BALLAI SÁNDOR

Budapest, VI. Teréz-körút 18. szám.

Ruggyanta-, műszaki-, sebészeti-, fémárúk, bőr-, teveszór- és pamutszijak, gépolajok tömitések raktára.

Motor alkalmi vétel.

Használt, ujonnan átalakított és kijavított motorok előnyös feltételek mellett, teljes garanciával kaphatók.

Személy hitel!

Kezes és kezes nélkül katonatisztek-, papok-, lelkészek-, udvari-, állami-, megyei és magántisztviselők, tanítók, kereskedők, iparosok, nyugdíjogosult hölgyek, kereskedelmi alkalmazottak és magánosoknak $\frac{1}{4}$ —20 évig terjedő időre havi, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ és egész évi tőkekamat törlesztéssel!

Különlegesség: A párizsi-bécsi enquete értelmében tőkésitem a jövedelmet.

4% 4% 4% 4%

Jelzálog hitel!

300 koronától feljebb I. II. és III. helyre földek-, városi és vidéki- házak, nyaralók, gyárak, földépületek, malmok, ásványvíz és egyéb források és kőbányákra, a becsérték $\frac{3}{4}$ részéig

Építési hitel!

építésfélben levő ingatlanokra 2—3 részletben, oly arányban a mily arányban az építkezés előre haladt!

Bank és magánadósságok konvertálása!

Előnyösen! Solid alapon és gyorsan eszközlöm mindezen fenti műveleteket elsőrangú bel- és külföldi intézetek által

Elsőrendű ajánlatok!

Kérjen prospectust.

Válaszbélyeg melléklendő!

MELLER L. EGYED

Budapest,

V., Koháry-utca 19.

Telefon-Interurban 46—31.

EISELE JÓZSEF

réz-, ércmű- és gőzkazángyár

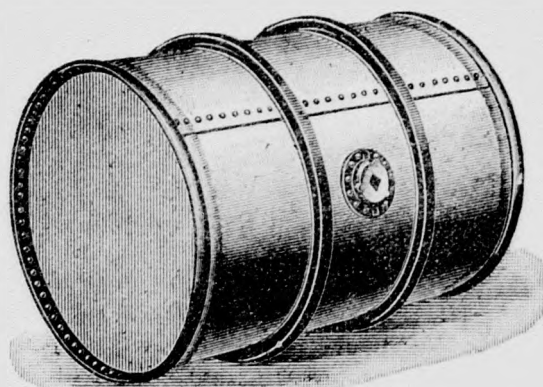
Budapest, V., Váci-ut 152.

A legújabb és legjobban bevált munkagépek és szerzőkkel felszerelt, valamint hidraulikus szögcselő teleppel ellátott gőzkazángyár mely készít:

Gőzkazánokat: Víz tisztítókat: Gázrecipienseket, Csővezetéseket.
minden rendszerűt bármely Dervaux- vaskéményeket, Felszerelvényeket
nagyságra és feszültségre. Rendszer. gázvezető csőveket s minden egyéb gépek és kazánok számára.
Reservoirokat. lemez munkákat.

Hegesztett munkákat a legkülönbözőbb alak és nagyságban.

Vas hordókat, szegecselt kivitelben

DORN JÓZSEF-féle szab. törekrosta

mindennemű cséplőgéphez, pótszalmarázóhoz, alsó tisztító szerkezetéhez. Teljes jótállás mellett.

Körülbelül 8000 darab forgalomban. 1906. évi augusztus hóban mélt. Wenckheim csorvási uradalmában 500 kereszt buza cséplésnél 247 kg szemet takarított meg a farostával szemben, amit a Békésmegyesi Gazdasági Egylet igazol. Bel- és külföldi gyárosoknak szállítom. Szabadalmazott törekrostámért teljes felelősséget vállalok.

Ajánlom új szabadalmazott pótmelegítőm mindennemű kályhára, 50% tüzelőanyagmegtakarítás, kellemes tartós meleg, minden kályha légfűtés lesz.

Prospektussal, hővebb felvilágosítással szolgál:

DORN JÓZSEF gépműhely tulajdonos **BÉKÉSCSABÁN**

Körkemenczék

szabadalmazott **szárító és előmelegítő berendezéssel,**

tégla és cementgyártási gépek
legjobb szerkezetben.

Téglagyárak, cserépgyárak, cement-, mész- és gipszgyárak, szintugy magnézitgyárak, szénbriquetgyárak teljes felépítését, berendezését és üzembehelyezését

elvállalja

Gedeon és Kont

műszaki iroda

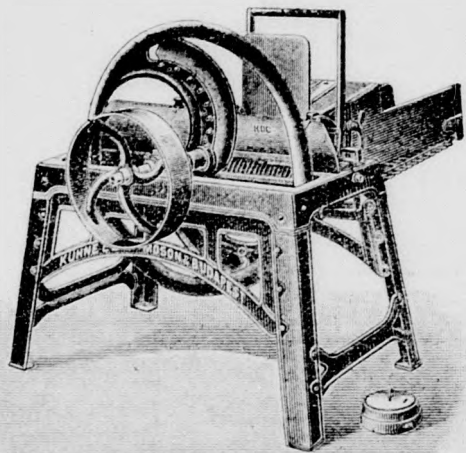
Budapest, Lipót-körut 13. sz.

Legelső referenciák. Legrégibb hazai vállalat e szakmában. Prospektusok bérmentve és díjmentesen.

Kühne E.

hazánk legjobb mezőgazdasági gépgyára
Mosonban.

elismert gondos kivitelben szállit szecskavágógépeket, répvágókat, darálókat, takarmányfülesztőket,

Tornado kukoricaszártépőket, **Morzsolókat**, **Astra** és **Tubular** tejfölözőgépeket, teljes takarmánykamra berendezéseket.

Főraktár:
VI. Váci-körut 37. a

Fiók raktár:
Temesvár gazdaudvar

KÖRTING B. és E.

BUDAPEST.

Gyár és Iroda: VIII., Kisfaludy-u. 11.

Motorgázfejlesztő telepek és motorok.

Gáz- és benzinmotorok.

Központi fűtési és szellőző berendezések. — Porelszívó berendezések gyárak részére. — Sprinklertelepek tűzveszélyes üzemek részére. — Injectorok, Pulsométerek, gőzsugárszerkezetek stb. — Bordáscsövek és radiátorok.

Kedvezmény előfizetőinknek!

Lapunk előfizetői rendkívül mérsékelt áron kaphatják meg a következő kiadásunkban megjelenő műszaki könyveket.

Gonda Béla. Az aldunai vaskapu szabályozása (73 ábrával).
Bolti ára 5 kor. — Előfizetőinknek 3 kor.

Gonda Béla. A Magyar Hajózás számos ábrával.
Bolti ára 5 kor. — Előfizetőinknek 3 kor.

Herzfeld M. Az Automobil. (a gőz-, exploziós- és elektromotoros kocsik ismertetése) 104 ábrával.
Bolti ára 3 kor. — Előfizetőinknek 1,80 kor.

Balog Emil. Huszonöt év az elektromos vasutak történetéből (24 ábrával és 3 melléklettel).
Bolti ára 3 kor. — Előfizetőinknek 2 kor.

Pirovits Aladár. Városaink közigazgatásának reformja és a modern város rendezés
Bolti ára 1 kor. — Előfizetőinknek 80 fill.

Pirovits Aladár. Város csatornázás és vízellátás. (36 ábrával).
Bolti ára 5 kor. — Előfizetőinknek 3 kor.

Vázsónyi Jenő. Balesetelhárítás a mezőgazdasági gépek körül.
Bolti ára 1 kor. — Előfizetőinknek 80 fill.

RÖCK ISTVÁN

==| GÉPGYÁRA |==
BUDAPEST,
==I. kerület, Budafoki-ut.==

Gyártmányok:

Telefonszám 73—84 és 73—85

Gőzgépek bármely nagyságban. — Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek. — **Lokomobilok**, gőzkazánok, bármily nagyságban és rendszerben. Szivattyúk. Worthington és egyéb rendszerek szerint. — **Hűtőtelepek** és jéggyárak. Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak, kékfestőgyárak és mészhomokkötélglyárak részére. **Hidraulikus** sajtók különböző célokra. — **Borsajtók** és szőlőzuzók.

Leveleim: Röck István,
Budapest, postafiók.

Ganz és Társa

Vasöntő- és Gépgyár Részvény-Zársulat

Goebersdorf.

Budapest.

Ratibor.

Elektromos világítási és erőátviteli berendezések.

Elektromosnagyvasutak, városi, bányai és iparvasutak.

Áramszámlálók, ivólámpák, mérőkészülékek.

Vas-, acél- és ércöntvények.

Kéregöntésű vasuti kerekek és keresztetések.

Hengerszékek és malomberendezé-

sekhez szükséges tárgyak.

Aprító gépek.

Turbinák. Vasuti kocsik. Vasuti kocsialkatrészek.

Forgó korongok, tolópadok és kitérők.

Daruk. Transzmisziók. Gőz-, petroleum- és elektromos forgó-ekék

(Mechwart szabadalma.)

Petroleum- és benzínmotorok és lokomobilok.

(Bánki szabadalma.)

Teljes transmissióberendezések

m. p. szíjkerekek, csapágyak, függőgyámok stb. amerikai SELLERS vagy pedig legújabb és kitűnően bevált gyűrűskenésű rendszerben.

== ■ ==
Ipari és mezeti vasutak teljes berendezése.

Motorok és lokomobilok benzin-, gáz- és gőzüzemre. **Garancia mellett felszerelve.** ==

== ■ ==
Malmi és téglagyári cikkek, valamintszerszámok, szerszámgépek, vas- és gépszakmabeli cikkek

használt és új állapotban

kezeség melletti jó minőségben, kiválóan előnyös árakban

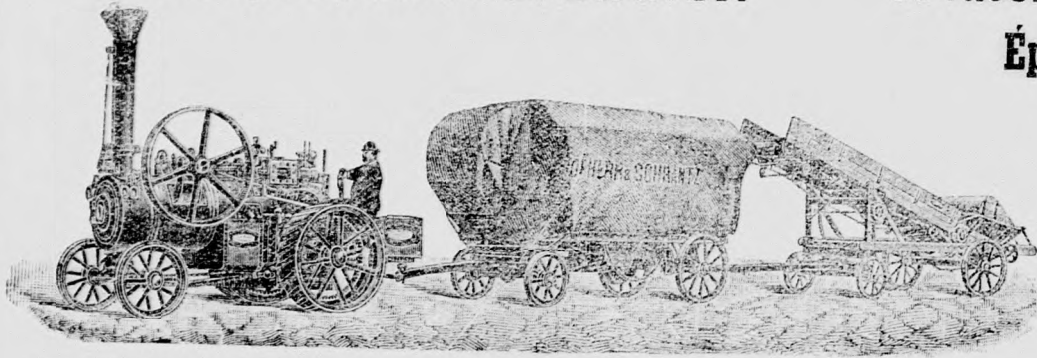
SCHLESINGER ALAJOS-nál

BUDAPEST, V., Váci-ut 30.

Hofherr és Schrantz Uj gazdasági gépgyára és vasöntödéje Kispesten.

Budapest, VI. Váci-körút 57.

Épült 1900-ban.

Terjedelmes
árjegyzék
ingyen és
bérmentve.

Ajánlja legjobb minőségű gazdasági gépeit és eszközeit. jutányos árak mellett.

GRAEPEL HUGÓ GÉPGYÁROS BUDAPEST, V. VÁCZI-UT 40-46.

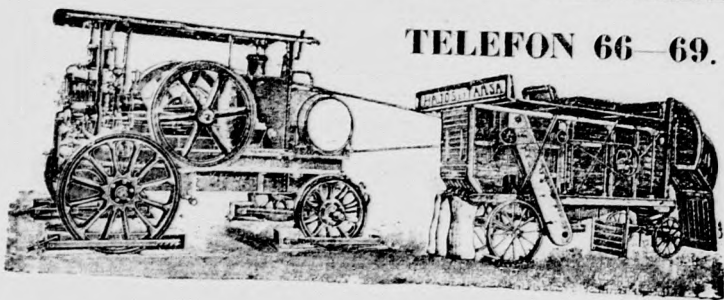
Ajánlja eredeti Marshall-féle gőzlokomobiljait saját gyártmányu legujabb cséplőgépeit, szabadalmazott kombinált gabona- és lóhere-cséplőgépeit és szabad. törekrostait vaslemezből cséplőgépekhez. Eddig körülbelül 8000 darabot szállítottam. Legjobb sikerrel kipróbálva.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és visszafogadni, ha nem jobb, mint bármely más fajta törekrosta!

Gazdasági árjegyzéket törekrosta-leirást, mintát és elismerő levélfüzetet kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Nagy megtakarítás. – A legrövidebb idő alatt magától kifizetődik.

TELEFON 66—69.

HAJÓS ES TÁRSA

oki. mérnökök, motor- és motorjármű vállalata

Benzin-motoros cséplőkészletek.

BENZIN- ÉS SZIVÓGÁZ-

MOTOROK.

Luxus- és teherszállító automobilonok.

A világhírű „PHÄNOMEN“ motoros-kerékpárok kizárólagos képviselői.

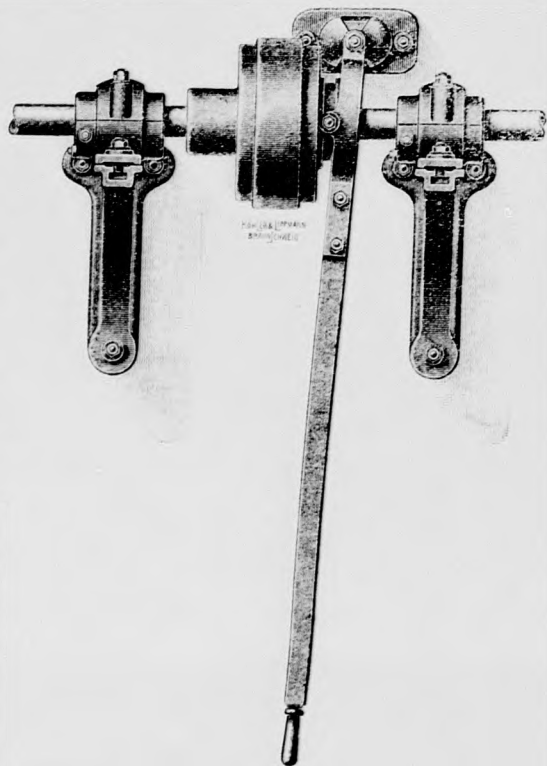
Kitünő gyártmányok!

BUDAPEST, V., Sziget-utca 9.

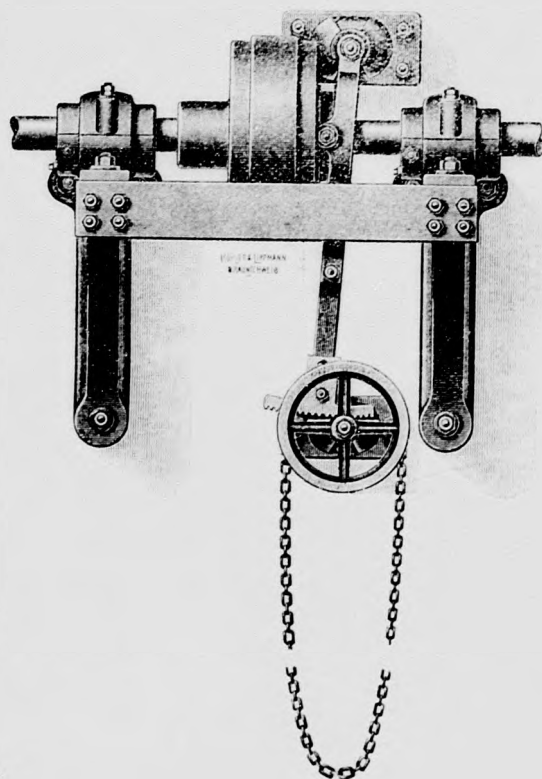
Árjegyzék és költségvetés ingyen.

BENN KAPCSOLÓ

minden ipari államban szabadalmazva és mindenütt
a legjobb és legmegbízhatóbb dörzs-kapcsolónak van elismerve

1901. évben eladatott: 57 darab
1902. évben eladatott: 242 darab
1903. évben eladatott: 337 darab
1904. évben eladatott: 787 darab
1905. évben eladatott: 909 darab

Kérdezősködések a következő egyedelőrárusítási joggal bíró
cégekhez intézendők:

Amerika: H. W. Caldwell & Son Company, Chicago.
Anglia: The Benn Clutch Co. London.
Ausztria: Heiniks Erben & Co. Prerau. Mähren.
Belgium: Ateliers de Construction H. Bollinckx Bruxelles
Franciaország: Wyss & Co. Seloncourt. Doubs.
Németország: Vogel & Schlegel, Dresden Plauen.
Olaszország: Heiniks Erben & Co. Prerau. Mähren.
Svajcz: Gesellschaft der L. von Rollschén Eisenwerke,
Solothurn, Filiale Eisenwerk Clus.

Magyarország részére:

ALTENSTEIN és BRANT

mérnökök — gépgyára

Budapest, VI., Lehel-u. 10.

Műszaki irodalmi és nyomdai r.-t. Budapest, Conti-utca 38. sz.